

Medlem dog tydelig tilkjende i sine Udtalelser, idet han sagde — og det er egentlig det til Grund liggende for hans Forslag om Banker —: Hvorfor skulde Banker og Sparekasser ikke have Lov til at konkurrere med hinanden, det fører jo dog til, at de paagjældende Indtjydere kunne faae den størst mulige Rente. Det ærede Medlems Ideal af Pengevæsen og Stat — det gav sig ogsaa tilkjende, da jeg havde den Ære at forhandle med det ærede Medlem om et Lovforslag, jeg havde indbragt — er, at den fri Konkurrence skal have ubetinget Raadighed; men dette Lovforslag er netop et Baand paa de onde Lidensflaaber, som den fri Konkurrence ogsaa kan føre med sig, paa det Optækkeri, man benytter sine Medmennesker til, for at faae det mest Mulige ud af dem. Det er netop det, vi skulle have en Modgift imod, derfor er dette Lovforslag givet en Hæmsko paa den frie Konkurrence og netop indirekte den Lænke Medhold, at det er bedst at holde Renten saa langt nede som muligt, ja endogsaa, at der til en vis Grad helst burde være bunden Rente. Udvalgets ærede Ordfører har jo udtalt, at han i og for sig ikke fandt det urigtigt, at Renten var nede ved 4 pSt., men at andre Hensyn, som jeg for Resten er enig i, have bevirket, at man ikke har villet sætte den bestemte Rente ind i Lovforslaget. Mindretallet beklager, at der herefter ikke vil tilflyde Banker, navnlig de private Banker i Provinserne, Penge i rigelig Mængde. Det er en Befragelse, som jeg selvfølgelig ikke deler, thi de Penge, der flyde ind i Sparekasserne, ville være tilgængelige for det laanende Publikum paa billigere Betingelser end Bankernes. Bankerne have desuden slet ikke Ret til at faae Sparekassemidler; det er jo nemlig Penge, der skulle staa i længere Tid, Smaaafkøbs, Børns, Tjenestefolkssammen sparede Penge, som ikke skulle overgives til Spekulationsaandens Raadighed, men netop skulle blive ved det mere Jætte og Sikke. Det er fortrinnsvis fra Landbrugere og maaske fra visse Grene af Industrien, særlig Haandværket, at disse Penge stamme, de burde derfor rettest blive til deres Brug, og da Byspækasserne vare ved at gaa i en anden Retning, opstod netop Landbospækasserne som Modsetning, idet de havde til Formaal, at Pengene kunde blive i de Lag, hvorfra de stammede. Selv om altsaa Bankerne vilde faae færre Penge, betragter jeg ikke det som nogen Ulykke. Jeg har været Vidne til, hvorledes Banker i Smaaer have drevet Sparekasserne op til at give høje Renter, ja, de have endog drevet det til, at de private Kapitaler ere blevne opspagte trindt omkring. Banken hød 5—6 pSt., Sparekassen hød ligeledes 5 pSt., saa jagde naturligvis de private Folk i den paagjældende Egn, som ellers ikke vare vante til at spekulere: Nu opsig vi Kapitalerne, hvis I ikke ville give 5—6 pSt. Jeg anser den Tilstand for den alleruheldigste, hvor Kapitalen samler sig paa enkelte Hænder,

og jeg vil sætte Bom og Dæmning derfor, hvor som helst jeg kan. Jeg tror nu ikke, at Forslaget i alle Tilfælde vil medføre, at Bankerne ville faae færre Penge, jeg haaber ogsaa, at det vil virke til den anden Side. Thi der er meget sandt i, hvad det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille) bemærkede, at de Penge, som saa at sige høre til Driftskapitalen, ikke burde sættes i Sparekassen for at faae større Rente, men netop høre Bankerne til. I den Henseende tror jeg, at Lovforslaget ogsaa vil virke Noget til, at de løse Kapitaler, de mere døgnagtige Kapitaler, om jeg maa kalde det saa, flyde hen, hvor de skulle, nemlig til Bankerne. I Almindelighed tror jeg imidlertid nok, at det vil holde Stik, at Bankerne ville faae færre Penge, da der er flere, der passe til Sparekasserne. Deraf vil da følge større Sikkerhed for Sparerne og vistnok ogsaa som Regel, det vil sige i Liden, hvor der ikke er sær Overflod paa Penge, lavere Rente, i hvert Tilfælde meget mindre veylende Rente, og er Noget uheldigt for Landboerne, er det at komme i Svindel og altsor stærke Pengeomsiftelser. Der er ganske vist fassat noget Direkte i Lovforslaget i de Retninger, jeg har antydnet, men jeg tvivler ikke paa, at det indirekte vil virke i den Retning. Det var egentlig det ærede Medlem for Frederiksborghs Hovedargument imod Lovforslaget, at de private Banker ingen Penge vilde faae og ikke kunde bestaa, og hvorfor skulde man ikke give Folk Lov til at faae de høist mulige Renter? Jeg kunde sige — det kommer jeg for Resten til ved en anden Leilighed — hvorfor ikke give Sagførerne Lov til at bære sig ad, som de ville? Det ærede Medlem maa give mig Ret i, at det ikke er os, der føre Liberalismens Grundsetninger paa Lungen, jeg betragter dem tværtimod i mange Henseender som medførende den største Egoisme og Glendighed. Liberalismens Stater have hidtil ikke viist sig at se saa opbyggelige ud, her og der og til alle Sider have de fremkaldt den Tro, at, er der Nogen, der er Fjender af Arbejderbefolkningen, er det sandelig dem; det er instinktmæssigt — og Instinktet pleier sjældent at feile — at Arbejderne netop vende sig saa stærkt mod Liberalismen, naar de vende sig mod, hvad de kalde Storbogterne. Jeg tror altsaa, at dette Lovforslag har en noget videre Rækkevidde, end man maaske ved første Blikkast bliver opmærksom paa. Af disse mine Betragtninger følger, at jeg egentlig ikke kan være en Ven af det Forslag, som de ærede Medlemmer for Varde (Gaastrup) og Bonsild (Buch) have stillet. Jeg betragter det som en Begunstigelse, at Sparekasserne have den Tiltro, som de nødvendigvis maa have, naar de skulle virke gavnlig, men det er en Selvfølge, at jeg dog ønsker dem ind under den samme Kontrol. Jeg har et Ord til det ærede Medlem for Varde (Gaastrup), der ogsaa ved denne Leilighed har blandet Navnet Demokrati